

ཐོད་ཡིག

གནའ་བོའི་ལྷ་དང་གཏམ།

ལྷ་དང་གི་དུས་རབས་ཀྱི་ལོ་རིམ་ལྟར།

tibetanmyth.com • ༢༠༢༤ ཟླ་བ་ ༡༠ ལ།

tibetanmyth.com དྲ་ཚོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བརྒྱུ་མཁས་པ་འཛིན་པ་ཡིག། "གནའ་བོའི་སྐྱུང་གཏམ། (སྐྱུང་གི་དུས་རབས་ཀྱི་གོ་རིམ་ལྟར།) "ཞེས་པའི་ཚུལ་འགོད་ལས་རྒྱལ་པར་གྱིས། བསྐྱིགས་ཆེས། ༢༠༢༥ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡།

ཁྲོག་པའི་ཐོན་འགོ། ཚུལ་འདིའི་སྐྱུང་གཏམ་རེ་རེ་སྐྱུང་གི་དུས་རབས་ཀྱི་གོ་རིམ་ལྟར་སྤྱིར་བཏོད་ཡོད། འདིའི་དུས་ཚོད་ནི་སྐྱུང་གི་དུས་ཚོད་ཡིན་པས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་ཚོད་མིན། རྒྱ་ཆ་སྟེ་ཆོན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ཡོད། [སྐྱུང་]ནི་གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་དང་དག་རྒྱུན་གྱི་བརྗོད་གཞི་ཡིན་པས་རིག་གཞུང་དང་ཚོམ་རིག་གི་རྒྱ་ཆ་ཙམ་ཡིན། [དབྱེད་གཞི་]ནི་མཁས་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་གྲུབ་འབྲས་དང་གནའ་རྒྱུ་དབྱེད་ཞིབ་ཡིན། མཇུག་དུ་"དེང་རབས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲིང་ཆེན་བསྐྱགས་པ་"ཞེས་པའི་ལེན་ཁ་སྟོང་ཞིག་ཡོད། དེས་ ༡༩-༢༠ དུས་རབས་ཀྱི་དེང་རབས་བཟོ་བཅོས་དང་གནའ་བོའི་སྐྱུང་གཏམ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་སྟོན་བྱེད།

༡༥ ཐོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཁྱུང་ལུང་དདུལ་མཁར་དུ་བྱོན་པ།

སྐྱུང་གི་དུས་ཚོད། ༡་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་ ༡༩༠༡ལ ལོ། (བོན་གྱི་གནའ་བོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟངས་ལྟར།) **ས་ཕྱོགས།** འོལ་མོ་ལུང་རིང་ → གངས་རིན་པོ་ཆེ་→ ཁྱུང་ལུང་དདུལ་མཁར། (བོད་རྒྱལ་ཕྱོགས། ཞང་ཁུང་གི་ས་ཁུལ།)

[སྐྱུང་]བོན་གྱི་གནའ་བོའི་བརྗོད་གཞིར། ༡་ཙང་ཐོན་གྱི་དུས་སུ་ཐོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་འོལ་མོ་ལུང་རིང་གི་གནས་མཆོག་ནས་ཆས་ཏེ། གངས་རིན་པོ་ཆེ་བརྒྱུད་ནས་ཁྱུང་ལུང་དདུལ་མཁར་དུ་བྱོན། གངས་ཙན་གྱི་ཐོངས་སུ་བོན་བསྟན་པ་བརྩམས་ནས་སྤེལ། དེང་རབས་ཀྱི་བརྗོད་གཞི་འགའ་ཞིག་དུ། ཁོང་གིས་ཆེབས་པའི་ཁྱུང་དེ་"ཕྱགས་ཀྱི་འོད་འཛེར་བའི་མེའི་ཁྱུང་"ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། ཁྱུང་ལུང་དདུལ་མཁར་ཡང་"གནམ་གྱི་མེའི་གནས་"ཞེས་བརྗོད།

[དབྱེད་གཞི་]༡་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་ ༡༩༠༡ལ ལོ་ཞེས་པ་ནི་བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བསྟངས་ལྟར་(གཤེན་ལོའི་བསྟངས་ལྟར་)ཡིན་པས་དད་པའི་བརྗོད་གཞིའི་དུས་ཚོད་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔང་རྟགས་མིན། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིར་བཏང་བོན་གྱི་སྒྲིག་འཇུགས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་ ༧-༡༡ པར་ཆགས་པར་འདོད། "ཕྱགས་ཀྱི་འོད་འཛེར་བའི་མེའི་ཁྱུང་"དང་"གནམ་གྱི་མེའི་གནས་"ཞེས་པ་གཉིས་ནི་དེང་རབས་ཀྱི་བསྐྱར་བཤད་ཡིན། ཐོན་གྱི་ཞིབ་འཇུག་གིས་གཏན་ཁེབ་བྱང་བ་ལྟར། བོན་གྱི་གནའ་བོའི་ཡིག་ཆར་དཔང་རྟགས་བརྟན་པོ་གང་ཡང་མེད།

༢༥ སུ་མེར་གྱི་རྒྱལ་རབས། རྒྱ་བོ་ཆེན་པོའི་ཐོན་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས།

སྐྱུང་གི་དུས་ཚོད། རྒྱ་བོ་ཆེན་པོའི་ཐོན། (སྐྱུང་དུ་ལོ་ ༢༩༡༢༠༠ སྤྱིད་དབང་བཟུང་།) ༡་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་ ༢༩༠༠ ལོའི་ཐོན། **ས་ཕྱོགས།** མེ་སོ་པོ་ར་མི་ཡ།

[སྤྱང་]སུ་མེར་གྱི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མགོ་བརྗེད་དུ། "རྒྱལ་སྲིད་གནས་ནས་བབས།"ཞེས་གསལ། རྒྱ་བོ་ཆེན་པོའི་ཕྱོད་དུ་རྒྱལ་པོ་བརྒྱད་གྲོང་ཁྱེར་ལོ་
20072008 རིང་སྲིད་དབང་བཟུང་། ཨི་རི་དུ་འུ་ལི་མ་ལོ་ 2009 ལ་ལལ་གར་ལོ་ 2000 ལྷ་མིའི་རྒྱལ་པོ་རིམ་པར་བྱུང་། དེ་ནས་རྒྱལ་
རབས་ཀྱིས་ཆོག་གཅིག་གིས་འབྱུང་། "རྒྱ་བོ་ཆེན་པོས་ཐམས་ཅད་ཁྱེར།"

[དཔུང་གཞི་]རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དོ་བྱང་ཆང་བཤོས་ནི་ལྷུང་གི་དུས་རབས་གསུམ་པ་ནས་ཨི་སིན་གྱི་དུས་སྐབས་ཀྱི་ཡིན། སྲིད་དབང་གི་ལོ་གྲངས་ཉ་ཅང་
རིང་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་སྲིད་ལྷུང་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་རིག་གི་ཐབས་ཡིན། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཕྱོད་ཀྱི་ 2000 ལོར་ཤུ་རུ་པཀ་སོགས་སུ་མེར་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ལོག་ཏུ་
རྒྱ་བོ་ཆེན་པོའི་ལྷག་རོ་ཡོད་པ་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱ་བོའི་སྤྱང་གི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་ཚ་བར་འདོད། འོན་ཀྱང་སྤྱང་དང་རྒྱ་བོ་གང་ཞིག་དངོས་སུ་སྤྱར་
བ་ནི་དཔུང་གཞིའི་རིམ་པ་ན་ཡོད།

3༥ ཟེལ་ཏེ་པི། "དང་པོའི་དུས།"

སྤྱང་གི་དུས་ཚོད། རྒྱལ་རབས་བྱུང་བའི་ཕྱོད་ཀྱི་གདོད་མ། **ས་ཕྱོགས།** ཨི་ཟིའི།

[སྤྱང་]ཨི་ཟིའི་མི་རྒྱལ་རབས་བྱུང་བའི་ཕྱོད་ཀྱི་གདོད་མ་ལ་"ཟེལ་ཏེ་པི།"(Zep Tepi)——"དང་པོའི་དུས།"ཞེས་བརྗེད། ལྷ་དང་མི་
མཉམ་དུ་གནས་པའི་གསེར་གྱི་དུས་སྐབས་དེར། ཉོ་རུས་སོགས་ལྷ་རྒྱལ་ས་ཐོག་ཏུ་དངོས་སུ་རྒྱལ་པོ་བྱས། འཛམ་གླིང་དུས་ཀྱིས་མ་བཅོམ་པར་ཐམས་
ཅད་དང་པོའི་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་ངང་དུ་གནས། རྒྱལ་པོའི་ཁྱིམ་ལ་འཁོད་པ་རེ་རེ་དང་ལྷ་ཁང་གི་མང་གཏིང་རེ་རེ་ནི་"དང་པོའི་དུས།"ལ་སྤྱར་འཁུབ་པ་
ཡིན།

[དཔུང་གཞི་]"ཟེལ་ཏེ་པི།"ནི་ཨི་ཟིའི་རིག་པའི་ནང་གི་བརྗེད་ཆད་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། དོན་དུ་"དང་པོའི་སྐབས།"ཞེས་པ་ཡིན། རྗེ་རིང་གི་ཡི་གེ་དང་ལྷ་
ཁང་གི་བརྗོད་ཡིག་ཏུ་གདོད་མའི་སྐབས་འདི་ལ་ཡང་ཡང་ཕྱིར་དྲན་བྱེད། འདི་ནི་གནས་ཚུལ་གཏན་འཁེལ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་ཚོད་མིན་པར། ཨི་
ཟིའི་འཛིག་རྟེན་ལྷ་བའི་ནང་གི་གདོད་མའི་དུས་ཚོད་ཡིན། སྤྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན།

36 《གནམ་གྱི་བ་ལང་གི་གཤེགས་བམ།》 སེཁ་མེཌ་གྱིས་མི་བསད་པ།

སྤྱང་གི་དུས་ཚོད། ར་ཡིས་མི་ཡུལ་དུ་སྲིད་དབང་བཟུང་བའི་མཇུག (གདོད་མའི་ལྷའི་དུས་རབས།) **ས་ཕྱོགས།** ཨི་ཟིའི།

[སྤྱང་]རྒྱལ་པོའི་ལུང་པའི་བང་སོའི་བཅེགས་ཐོག་ཏུ་བརྗོད་པའི་《གནམ་གྱི་བ་ལང་གི་གཤེགས་བམ།》 རྩ་བརྗེད་པ། ར་ཡིས་མི་ཡུལ་དུ་སྲིད་དབང་
བཟུང་བའི་མཇུག་ཏུ་མི་རྒྱལ་རྒྱུ་རོ་ལོག་བྱས། ར་ཡིས་རང་གི་"མིག་"——སེཁ་མེཌ་ཅན་གྱི་ལྷ་མོ་སེཁ་མེཌ་མངགས་ནས་མི་ལ་ཆད་པ་གཅོད་དུ་
བཅུག། ཁོ་མོས་བསད་པ་ལ་དགའ་ནས་ཁྲག་གི་རྒྱ་བོ་བཟུང་། མི་རྒྱལ་རྩ་མེད་དུ་འབྱུར་ལ་ཁད། ར་ཡིས་ཆང་བུམ་ 2000 ལྷུང་དུ་བཟོ་བར་བཅུག་
ནས་ཁྲག་གི་མདོག་ཏུ་བཅུག། ལྷ་མོ་ར་བཟེན་ནས་བསད་པ་མཆོམས་བཞག།

[དབྱད་གཞི] 《གནམ་གྱི་བ་ལང་གི་གཤེགས་བམ།》 འི་གསར་པའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སྐབས་ཀྱི་བང་སྡེ་ཡིག་ཆ་ཡིན། བརྗོད་བྱ་ནི་“ལྷ་འོ་ཁྱེད་པ་
དང་བྱམས་པ་”ཡིན། སེལ་མེད་ནི་ནད་ཡམས་དང་གཡུལ་འབྱེད་ཀྱི་མཚན་བྱེད་ཡིན་ལ། སྤྲན་པའི་སྤྲང་མ་ཡང་ཡིན། འཛིགས་སྐུལ་དང་སྤྲང་སྐྱོབ་
གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་འདི་ནི་ཨི་ཐིའི་ཆོས་ལུགས་ནང་གི་མཚན་ཉིད་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན།

*མཆན། གོང་གི་ ༢༽༣༽༤༽ པ་གསུམ་(སྤྲམ་གྱི་རྒྱལ་རབས། ཟེཔ་ཏེ་པ། 《གནམ་གྱི་བ་ལང་གི་གཤེགས་བམ།》)ནི་“གདོད་མའི་ལྷ་འོ་དུས་
རབས་”ཡིན་པས་ཡན་ཚུན་གྱི་གོ་རིམ་དངོས་སུ་བསྟར་མི་ཐུབ། འདིའི་གོ་རིམ་ནི་མཚན་ཙམ་ཡིན།*

༥༽ སྤྲམ་གྱི་རྒྱལ་བོ་ཆེན་པོ།

སྤྲང་གི་དུས་ཚོད། ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་ ༢༠༠༠ ལོ། ས་ཕྱོགས། མེ་སྔོན་པ་མི་ཡའི་ལྷོ་ཕྱོགས།

[སྤྲང་]འདི་ནི་ད་ལྟར་ཡོད་པའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཤོས་དེ་ཡིན། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མི་རྣམས་ཏ་ཅང་ལུར་སྒྲིག་ཆེ་བས་བདེ་བ་བཙུག་པར་འདོད་ནས་རྒྱ་བོ་
ཆེན་པོས་འཛིག་རྟེན་བཙུག་པར་ཐག་བཅད། རྒྱའི་ལྷ་ཨོན་ཀེས་བཟོད་མ་ཐུབ་པར་གསང་བར་དད་ལྷན་གྱི་རྒྱལ་པོ་(《ཨོ་རི་དུའི་འཛིག་རྟེན་བྱུང་
ཚུལ།》 ཅུ་ཇི་ལྷ་སྤྱད་ཞེས་བྱ་)ལ་གསང་བ་བཤད་ནས། སྤྲམ་གྱི་ཁང་པ་བཞིག་སྟེ་སྤྲམ་བཟོ་བར་བརྟུག། “སྒྲིག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་”གྱར་
བཀལ། རྒྱ་བོས་ཉིན་ཞག་བདུན་རིང་གཡོས་ཆེས་ཁོས་ཁྱ་ཏ་བཏང་ནས་རྒྱ་བཏག། རྒྱ་བྱང་ཆེས་ས་ཐོག་ཏ་བབས་ནས་མཚོད་པ་ལུལ། ལྷ་རྣམས་མཚོད་
སྤྲམ་གྱི་དྲི་ཞིམ་པོས་འདུས་ནས་ཁོ་ལ་འཆི་མེད་ཀྱི་བདུད་རྩི་གནང་། “ཡ་རོལ་”དུ་བཞག།

[དབྱད་གཞི]སྤྲང་འདི་ནི་《ཨོ་རི་དུའི་འཛིག་རྟེན་བྱུང་ཚུལ།》(སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་ ༡༩༠༠ ལོའི་ཚེས་བྱང་)དང་《ཨ་ཏུ་ཏ་སིས་ཀྱི་སྤྲང་》 ཅུ་ཡོད། ཆེས་སྤྱ་
《གིལ་ག་མེད་ཀྱི་སྤྲང་》 གི་ཚེས་བྱང་བརྟུ་གཅིག་པར་བསྟར་ནས་བསྟར། ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་ ༢༠༠༠ ལོར་མེ་སྔོན་པ་མི་ཡའི་རྒྱ་བོ་ཆེན་པོའི་ལྷ་ག་རྟེ་
གནའ་རྫས་རིག་པས་གཏན་ཁེལ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་སྤྲང་དང་རྒྱ་བོ་གང་ཞིག་དངོས་སུ་སྤྲང་བ་ནི་དབྱད་གཞིའི་རིམ་པ་ན་ཡོད།

༥༽ མ་རུ་དང་ཉ།

སྤྲང་གི་དུས་ཚོད། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྲང་གི་གདོད་མ། (དུས་ཚོད་གཏན་འཁེལ་མེད།) ས་ཕྱོགས། རྒྱ་གར།

[སྤྲང་]《རིག་བྱེད་བརྒྱལ་མ།》 ཅུ་བརྗོད་པ། མ་རུས་ཞོགས་པར་ལག་པ་ཁྱུས་སྐབས་ཏ་རྒྱུད་ཞིག་ལག་མཐིལ་དུ་འོངས་ནས་གསོལ། “ང་སྦྱོངས་དང་།
ངས་ཁྱེད་སྦྱོབ།” ཉ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཆེས་ཁོས་སྤྲམ་བཟོ་བཟོ། རྒྱ་བོ་ཆེན་པོས་སྒྲིག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ཁྱེད་བར་འབྱུར། མ་རུས་སྤྲམ་ཆེན་ཞིག་བཟོས་ནས་
སྤྱིའི་ཐག་པ་ཉའི་རུ་ལ་བཏགས། རྒྱ་བོ་བྱུང་སྐབས་ཉ་ཆེན་པོ་(ཆེས་སྤྱ་བྱུང་འབྱུག་གི་སྤྱལ་པ་“མཚུ་”ཅུ་ངོས་འཛིན་)ཡིས་སྤྱད་པས་ནས་རྒྱ་རྒྱལ་ཆེན་
པོ་བཀལ་ཏེ་བྱུང་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་བོར་བསྐྱལ། རྒྱ་བྱང་ཆེས་མ་རུས་དཀའ་ཐུབ་དང་མཚོད་སྤྲམ་གྱིས་མི་རྣམས་སྤྲང་གསར་དུ་བསྟར།

[དཔྱད་གཞི]འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ཆུ་བོའི་སྐྱེད་ཡིན། ཉའི་གཞུགས་དེ་ཆེས་སྤྱུ་བྱུང་འཕྱག་གི་སྤྱུ་ལ་པ་བཅུའི་དང་པོར་བཞུགས། མེ་སོ་པོ་ཏ་མི་ཡའི་ཆུ་བོའི་
སྐྱེད་དང་འབྲེལ་བ་དེ་མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཉེ་ཤར་གྱི་བརྗོད་གཞི་དར་བར་འདོད་པའམ། སོ་སོའི་ཆུ་བོའི་བྱ་པ་རང་སྤྱོད་སྤྱུ་ལ་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད།
གཏན་འབེབས་བྱུང་མེད།

༧༥ ཀྱུང་ཀྱུང་གིས་བྱ་ཞོའི་རི་བརྩུངས་པ་དང་རུས་མས་གནམ་གསོ་བ།

སྐྱེད་གི་དུས་ཚོད། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཐོག་གི་ ༢༥༠༠ ལོ། (གོང་མ་ལྟའི་དུས་སྐབས།) **ས་ཕྱོགས།** རྒྱ་ནག

[སྐྱེད་] 《ཉོའེ་ནུ་ཅི་》 རྩ་བརྗོད་པ། ཆུའི་ཕྱ་ཀྱུང་ཀྱུང་གིས་ཀྱོན་བྱ་དང་རྒྱལ་སྤྱི་དཔལ་ནས་ཡམ་པར་ཁྲོས་ནས་བྱ་ཞོའི་རི་ལ་མགོ་བརྩུངས། གནམ་
གྱི་ཀ་བ་ཆག་ཁའི་ཐག་པ་ཆད། གནམ་རུབ་བྱང་དུ་གྲག་ཁ་ཤར་ལྷོར་འབབས། གནམ་མེ་དང་ཆུ་བོ་མཉམ་དུ་འཁྱུགས། རུས་མས་རྩོ་མདོག་ལྔ་བཞུས་
ནས་གནམ་གསོ། ཞའོ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་པ་བཅད་ནས་ཕྱོགས་བཞིའི་ཀ་བར་བཅུགས། འབྲུག་ནག་བསད་ནས་ཅི་གྲོའུ་སྐྱོབ། འདམ་ཐལ་བསགས་ནས་ཆུ་
བོ་འཁྱུགས་པ་བཀག། གནམ་ཆ་ཆད་བར་གྱུར། ཕྱོགས་བཞི་བརྩན། ཆུ་བོ་བྱང་། མི་ནམས་བདེ་བར་གནས།

[དཔྱད་གཞི]འདི་ནི་རྒྱ་ནག་གི་"གནམ་བརྩུངས་ས་འཁྱུགས་——ཕྱ་མོས་གསོ་"ཞེས་པའི་སྐྱེད་ཡིན། བྱ་ཞོའི་རི་ནི་ཀྱུན་ལུག་གི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེད་གི་ས་
ཁམས་ཡིན། "རྩོ་བཞུས་ནས་གནམ་གསོ་བ་"ནི་འཛམ་གླིང་གི་ཤེས་རིག་མང་པོའི་"འཇིག་རྟེན་གསར་གསོ་"ཞེས་པའི་བརྗོད་གཞི་དང་མཐུན། སྐྱེད་གི་
ཡི་གེའི་གཞུགས་ནི་ཉན་རྒྱུ་རབས་སྤྱུ་གྲུབ། འོན་ཀྱང་གཙོ་བོའི་བརྗོད་གཞི་དེ་བས་སྤྱོད་པ་ཡིན་སྟེ།

༧༦ རོ་ཨའི་གྲུ།

སྐྱེད་གི་དུས་ཚོད། གནའ་བོའི་བགྲང་ཚུལ་ལྟར་ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཐོག་གི་ ༢༣༥༠ ལོ། **ས་ཕྱོགས།** ཨ་ར་རྟ་རི་བོའི་ས་ཁུལ། (སྐྱེད་)

[སྐྱེད་] 《འབྱུང་འབྱུར་ལེའུ་》 བཞི་པ་ནས་དབྱ་པར། ཡེ་ཉོ་མས་མའི་སྤྱོད་པ་འཛམ་གླིང་གང་བར་གཟིགས་ནས་ཉན་ཞག་བཞི་བཅུར་ཆུ་བོ་བཏང་།
དང་པོའི་རོ་ཨས་ལྟའི་བཀའ་ལྟར་གྲུ་ཆེན་བཟོས། ལྷ་གང་ ༣༠༠ རིང་པོ་ཡོད། ཁོང་གི་བྱིམ་མི་བརྒྱུད་དང་སྤྱོད་ཆགས་རིགས་སོ་སོ་གྲུར་ཞུགས། ཆུས་རི་
མཐོན་པོ་ཡང་བྱུང། ཆུ་བྱང་ཆེས་རོ་ཨས་ཕུ་རོན་བཏང་། ཕུ་རོན་གྱིས་འོལ་བའི་ལོ་མ་ཁྲུ་ནས་ལོག་གྲུ་ཨ་ར་རྟ་རི་བོར་ཆགས། ལྷ་ལས་བབས་ཆེས་རོ་
ཨས་མཆོད་པ་ལུལ། ལྷས་འཇའ་ཆོན་གྱིས་དམ་བཅའ། "ངས་ཆུ་བོས་སྤྱོད་ཆགས་ཐམས་ཅད་སྐྱར་མི་གཏོར།"

[དཔྱད་གཞི]རོ་ཨའི་སྐྱེད་དང་མེ་སོ་པོ་ཏ་མི་ཡའི་ཆུ་བོའི་སྐྱེད་(ཨ་རྟ་ཉ་སིས། གིལ་ག་མེཤ་)གཉིས་ཚྭ་རིག་གི་འབྲེལ་བ་གསལ་པོ་ཡོད། འདི་ནི་ཉེ་ཤར་
གྱི་ཆུ་བོའི་བརྗོད་གཞི་ཉི་ཐེ་བའི་བརྗོད་གཞིར་གྱུར་པ་ཡིན། "ཉན་ཞག་བཞི་བཅུ་"ནི་གསུང་རབ་ནང་གི་"ཆད་ལུག་གྱི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་དུས་ཚོད་"མཆོན་
པའི་གངས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན། སྤྱི་ལོ་ཐོག་གི་ ༢༣༥༠ ལོ་ཞེས་པ་ནི་དུས་རབས་ ༡༧ པའི་ལྷ་ཤེར་དམ་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བགྲང་ཚུལ་ཡིན། གནའ་
རྩ་གྱི་དུས་ཚོད་མིན།

༧༥ ཡུ་ཆེན་པོས་ཚུ་བོ་འདུལ་བ།

སྤྱི་ཁྱིམ་རྒྱུ་ཆེད། གནའ་བོའི་བཟང་ཚུལ་ལྟར་ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་ ༢༠༢༠ ལོ། **ས་ཕྱོགས།** མ་ཆུའི་བེད་ཡུལ།

[སྤྱི་ཁྱིམ་རྒྱུ་ཆེད་ཕྱོད་ཀྱི་དུས་སུ་ཚུ་བོས་རི་བོ་བྱུང་ཅིང་ལུང་པ་གང་། ཀུན་གྱིས་ཚུ་བོ་འདུལ་བར་བསྐྱོས། ཁོས་"འགོགས་"པའི་ཐབས་ཀྱིས་ལོ་དགུར་ཚུ་བོ་འདུལ་མ་ཐུབ་པར་ཕྱོད་ཀྱིས་ཡུའི་རི་བོར་བསད། ཁོའི་བྱ་ཡུས་པའི་ལས་རྒྱུད་ནས་"གཤོང་འདྲན་"ཀྱི་ཐབས་བསྐྱར། མི་མང་བྲིད་ནས་ཚུ་བོའི་ལམ་ཕྱེ་"ལོ་བཅུ་གསུམ་རིང་བྱིས་ཀྱི་སྒོ་འདྲའ་ལན་གསུམ་མ་ཞུགས།" ཚུ་བོ་ཞི་རྒྱུ་མི་རྣམས་བདེ་བར་གནས། ཕྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱི་དུ་ལ་བསྐྱུལ། ཡུས་ཤ་རྒྱལ་རབས་བཅུགས། འདི་ནི་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་ཁྱིམ་རྒྱུ་ཆེད་པའི་རྒྱལ་རབས་དང་པོ་ཡིན།

[དཔྱད་གཞི་]ཡུ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་ཁྱིམ་རྒྱུ་ཆེད་མ་ཆུ་འཁུགས་པའི་མི་མང་གི་དྲན་པ་འབྲེལ་བ་ཡོད། ཨར་ལི་ཐོའི་གནས་ཤུལ་(ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་ ༡༩༥༠-༡༩༠༠ ལོ་)མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཤ་ཡི་རིག་གནས་ཀྱི་གནའ་རྒྱུ་མ་ཆུང་ས་ཆོས་སུ་འདོད། འོན་ཀྱང་"ཤ་"ཞེས་པའི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་སུ་གྲུབ་པའི་གནས་ཚུལ་མཁས་པའི་ཁྲོད་དུ་དྲུང་ཅོད་གཞི་ཡོད། "དཔལ་རྟགས་གཉིས་"ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་དཔེ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན།

༧༦ སོ་དོམ་དང་རྩོ་མོ་ར།

སྤྱི་ཁྱིམ་རྒྱུ་ཆེད། གནའ་བོའི་བཟང་ཚུལ་ལྟར་ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་ ༢༠༠༠ ལོ། **ས་ཕྱོགས།** ཤི་བའི་མཆོའི་ལྗོངས། (སྤྱི་ཁྱིམ་རྒྱུ་ཆེད་ཀྱི་)

[སྤྱི་ཁྱིམ་རྒྱུ་ཆེད་]《འབྱུང་འབྱུར་ལེའུ་》བཅུ་དགུ་པར། ཡེ་ཏོ་ཕྱས་སོ་དོམ་དང་རྩོ་མོ་རའི་ཕྱིག་པ་ཉ་ཅང་ཆེ་བས་གོང་ཁྲེར་གཉིས་འཛིག་པར་ཐག་བཅད། ཡོ་ཉས་ལོ་ཁྲེར་བྱིས་མི་ཕྱིར་བྲིད་ནས་"ཕྱིར་མི་ལྟ་བར་"བསྐྱུལ། གནམ་ནས་ཐུ་བྱེད་མེ་བབས། གོང་ཁྲེར་གཉིས་དང་ཡོར་དན་གྱི་ཐང་གི་ལོ་ཏོག་ཐམས་ཅད་འཛིག་ཁོའི་རྒྱུ་མས་བྲོས་སྐབས་ཕྱིར་ལྟས་པས་ཆུའི་ཀ་བར་ལྷུར།

[དཔྱད་གཞི་]ཤི་བའི་མཆོའི་ཉེ་ལཾར་དུ་ཟངས་ཀྱི་དུས་རབས་བར་མའི་གོང་ཁྲེར་འཛིག་པའི་གནའ་རྒྱུ་མ་ཆུ་འཁུགས་ཤུལ་ཡོད་(དཔེར་ན་བབ་ཨེད་རྩ་རའི་གནས་ཤུལ་)། མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་སྤྱི་ཁྱིམ་རྒྱུ་ཆེད་སྤྱི་ཁྱིམ་བར་བཅུམས། འོན་ཀྱང་དཔལ་རྟགས་ཞན། "ཆུའི་ཀ་བ་"ཞེས་པའི་གཟུགས་བརྟན་དང་ཤི་བའི་མཆོའི་འབྲུག་གྱི་ཆུའི་བྲག་གི་ས་ཁམས་འབྲེལ་བ་ཡོད། ས་གནས་ཀྱི་རང་བྱུང་གི་གཟུགས་སྤྱི་ཁྱིམ་རྒྱུ་ཆེད་པའི་དཔེ་ཡིན།

༧༧ དེའུ་ཀ་ལི་ཡོན་གྱི་ཚུ་བོ་ཆེན་པོ།

སྤྱི་ཁྱིམ་རྒྱུ་ཆེད། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་ ༡༩༠༠ ལོ། (གྲིག་གི་ཟངས་ཀྱི་དུས་རབས་)། **ས་ཕྱོགས།** གྲིག་

[སྤྱི་ཁྱིམ་རྒྱུ་ཆེད་]གྲིག་གི་སྤྱི་ཁྱིམ་རྒྱུ་ཆེད་པ། ཇི་ལུ་སིས་མི་རྣམས་ཉམས་ཉེས་པར་གཟིགས་ནས་——ཨར་ཀ་དི་ཡའི་རྒྱལ་པོ་ལུ་ཀ་ཨོན་གྱིས་མའི་ཤ་ཡང་ཁོ་ལ་ཕུལ་བས་ཁོས་ནས་ཚུ་བོས་འཛིག་རྟེན་སྤྱི་ཁྱིམ་རྒྱུ་ཆེད་པར་ཐག་བཅད། བྱོ་མི་ཐེའུ་སི་ཡི་བུ་དེའུ་ཀ་ལི་ཡོན་གྱིས་པའི་ཐོན་བཅུར་སྐམ་ཆེན་ཞིག་བཟོས་ནས་རྒྱུ་ཆེད་པའི་

ར་དང་མཉམ་དུ་ཉིན་ཞག་དགུར་འཕྱོས། མཐར་པར་ན་སྤྱི་ལོ་བོར་ཆགས། ཁོ་གཉིས་ཀྱིས་ཐེ་མི་སི་ཡི་ལུང་བསྟན་ལ་མི་སྤྱི་གསར་དུ་བསྟུན་ཚུལ་དྲིས་
པར། གདམས་ངག་ཅིག་བྱུང་། "ཁྱེད་ཀྱི་མའི་རུས་པ་རྒྱབ་དུ་འཕངས།" ཁོ་གཉིས་ཀྱིས་"མ་"ནི་ས་ཡི་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་ནས་དོ་བ་འཕངས། དོ་བ་ནམས་
མི་གསར་པར་གྱུར། (གྲིག་གི་སྐད་དུ་ laas "དོ་བ་"དང་ laos "མི་"གཉིས་སྒྲ་མཚུངས་པའི་ཅེད་མོ་ཡིན།)

[དབྱེད་གཞི་]དེུ་ཀ་ལི་ཡོན་གྱི་སྤྱི་ལོ་ཉེ་ཤར་གྱི་ཚུ་བོའི་བཅོད་གཞི་གྲིག་གི་བཅོད་གཞིར་གྱུར་པ་ཡིན། ཡི་གའི་གཞུགས་ནི་གྲིག་གི་དུས་རབས་གསར་
པའི་སྐབས་སུ་གྲུབ། འོན་ཀྱང་བཅོད་གཞི་དེ་བས་ཐུབ་པ་ཡིན་སྟེ། "དོ་བ་འཕངས་ནས་མིར་གྱུར་པ་"དང་མེ་སོ་པོ་ལྷ་མི་ཡི་"འཇིག་པ་ལས་མིར་གྱུར་
པ་"གཉིས་དབྱེད་བསྟར་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་ཡིན། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ཐོན་གྱི་ ༡༥༠༠ ལོ་ནི་གྲིག་གི་ཟངས་ཀྱི་དུས་རབས་མའི་སི་ནི་ཡིའི་ཤེས་རིག་གི་བྱུང་
ཁོངས་དང་མཚུངས།

༡༢༥ ཉི་ཕུ་རའི་གྲོང་ཁྱེར་གསུམ།

སྤྱི་ལོ་དུས་ཚོད། ཕུ་ར་ཏའི་སྤྱི་ལོ་གདོད་མ། (དུས་ཚོད་གཏན་འཁེལ་མེད།) ས་ཕྱོགས། རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱི་ལོ་འཇིག་རྟེན་གསུམ། (གནམ། བར་སྤང་།
ས།)

[སྤྱི་ལོ་]ཕུ་ར་ཏའི་བཅོད་པ། གསེར་དང་དབྱེད་དང་སྤྱི་གསུམ་ལས་བཟོས་པའི་འཕྲུར་བའི་གྲོང་ཁྱེར་གསུམ་——ཉི་ཕུ་ར། གནམ་དང་བར་སྤང་དང་ས་གསུམ་
དུ་འབྱམས་ནས་བདུད་གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བཟུང་སྟེ་དཔ་པ་བྱེད། ལྷ་ནམས་ཐབས་མེད་པར་ལྷ་ཆེན་ཞི་ཤིང་གསོལ་བ་བཏབ། ཞི་ཤིང་ས་ལ་ཤིང་རྟར་བྱས།
ཉི་མ་དང་རྒྱ་བ་འཁོར་ལོར་བྱས། ཆངས་པ་ཁ་ལོ་བར་བྱས་ནས་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོབས་འདུས་པའི་མདའ་གཅིག་བཏེགས། མདའ་གཅིག་གིས་གྲོང་ཁྱེར་
གསུམ་མཉམ་དུ་བསྐྱེད། དེ་ནས་ཞི་ཤིང་ལ་"ཉི་ཕུ་ར་ཏ་ཀ་"——གྲོང་ཁྱེར་གསུམ་གྱི་འཇིགས་བྱེད་ཅེས་མཚན་གསོལ།

[དབྱེད་གཞི་]ཉི་ཕུ་རའི་སྤྱི་ལོ་ནི་ཞི་ཤིང་ལོ་ཚས་ལྷགས་ཀྱི་བཅོད་གཞི་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་སྤྱི་ལོ་ལྷ་ས་མཐའ་མའི་བློ་སྤྲོད་
བཅད་པ་མཚོན། "འཕྲུར་བའི་གྲོང་ཁྱེར་"ཞེས་པའི་གཞུགས་བརྟན་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱི་ལོ་དག་ཆེན་པོའི་བཅོད་གཞིར་ཡང་ཡང་བྱུང་(དཔེར་ན་ 《ར་མ་ཡ་
ན་》 ཅུ་ལྟ།)། གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་མི་མ་ན་(vimana)འཕྲུར་མཐའ་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་དང་བཅོད་གཞི་གཅིག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས།

༡༢༦ ཞལ་རྟེན་གྱི་"ཉི་མ་བཞི་པ།"

སྤྱི་ལོ་དུས་ཚོད། སྤྱི་ལོ་གདོད་མ། (ད་ལྟའི་དུས་རབས་ཀྱི་ཐོན་པ།) ས་ཕྱོགས། མེག་སི་ཀོ།

[སྤྱི་ལོ་]ཞལ་རྟེན་གྱི་"ཉི་མའི་རྩོ་"ཅུ་བཀོས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སུ་ཉི་མའི་དུས་རབས་ཐུབ་ཅོད། ཉི་མ་དང་པོ་"གཟིག་གི་ཉི་མ་"གི་མི་ནམས་
གནམ་ནས་བབས་པའི་གཟིག་གིས་ཐོས། ཉི་མ་གཉིས་པ་"སྤྱི་ལོ་ཉི་མ་"སྤྱི་ལོ་འཕྲུབ་ཀྱིས་བསྟར། ཉི་མ་གསུམ་པ་"མའི་ཆར་པའི་ཉི་མ་"གནམ་གྱི་མེས་
བསྐྱེད། ཉི་མ་བཞི་པ་"ཆུའི་ཉི་མ་"ཆུ་བོ་ཆེན་པོས་ཁྲེད། ད་ལྟ་ནི་ཉི་མ་ཐུ་པ་"ས་ཡོམ་གྱི་ཉི་མ་"ཡིན། འདི་ནི་ས་ཡོམ་ཆེན་པོས་འཇིག་པར་འགྱུར།

[དཔྱད་གཞི] "ཉི་མ་ལྔ་"ནི་ཨ་ཇ་རྟེན་གྱི་ལོ་ཐོའི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་བུའི་སྤྱིང་པོ་ཡིན། མ་ཡིའི་རིང་པོའི་ཕྱིས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་དུས་འཁོར་གྱི་ལྟ་བུ་དང་མཐུན། ཉི་མ་རེ་རེའི་རིང་ཆད་ནི་ལོ་ ༥༢ གྱི་ལོ་ཐོའི་འཁོར་ལོ་("ལོ་ཐོའི་སྟོར་")གྱི་ལྟ་བུ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད། འདིས་དབུས་ཨ་མི་རི་ཁའི་ཤེས་རིག་གི་དུས་འཁོར་གྱི་དུས་ཚད་ལྟ་བུ་མཚོན། བྱང་འགྱུར་གྱི་རྒྱུན་རིམ་གྱི་ལྟ་བུ་མིན།

༡༤༥ 《པོ་པོལ་ལྷུ་》 ཅུ་ཤིང་གི་མི་བསྐྱགས་པ།

སྤྱང་གི་དུས་ཚད། འཇིག་རྟེན་བྱང་བའི་ཐོག་མའི་སྤྱང་གི་གདོད་མ། **ས་ཕྱོགས།** དབུས་ཨ་མི་རི་ཁ། (མ་ཡ།)

[སྤྱང་]གི་ཆེ་མ་ཡིའི་གསུང་རབ་ 《པོ་པོལ་ལྷུ་》 ཅུ་ལྷུས་མི་བསྐྱབ་པའི་ཐེངས་གཉིས་པ་བཅོད། ཤིང་ལས་"ཤིང་གི་མི་"བཞོས། འོན་ཀྱང་ཤིང་གི་མི་ལ་སེམས་མེད། སྤྱ་མི་ཤེས། ལྟ་ལ་བསྟོད་མི་ཤེས། གསོལ་བ་མི་ཤེས། ལྟ་རྒྱུ་མས་ཁྲོས་ནས་ཕྱིའི་ཆར་པ་དང་ཚུ་བོ་བཏང་། དེ་བས་འཇིགས་སུ་རུང་བ་ནི། ཤིང་གི་མིའི་ཟངས་དང་པོར་པ། རྟོ་རིལ། བྱི་རྒྱུ་མས་ཀྱང་བདག་པོ་ལ་ངོ་ལོག་བྱས། ལྷག་པའི་ཤིང་གི་མི་ནགས་ཁོད་དུ་བློས་ནས་སྤྱེུར་བྱས།

[དཔྱད་གཞི] 《པོ་པོལ་ལྷུ་》 ཉི་དུས་རབས་ ༡༥ པར་ལ་རྟེན་གྱི་ཡི་གས་གྲིས་པའི་གི་ཆེ་མ་ཡིའི་འཇིག་རྟེན་བྱང་ཚུལ་གྱི་སྟན་ངག་ཆེན་པོ་ཡིན། "ཡོ་བྱང་གིས་ངོ་ལོག་བྱས་པ་"དང་"སྤྱེུར་བྱས་པ་"ནི་དབུས་ཨ་མི་རི་ཁའི་སྤྱང་གི་བཅོད་གཞི་བྱང་པར་ཅན་ཡིན། འདིའི་རྒྱབ་དུ་མ་ཡིའི་མིའི་ལྟ་བུ་ཡོད། "སྤྱང་སྐད་ཡོད་པ་ཁོ་ན་མི་ཆ་ཆང་ཡིན་"——ཤིང་གི་མི་ལ་དེ་གཉིས་ཁོ་ན་མེད།

ཞར་བྱང་། དེང་རབས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་"རྒྱ་མཚོའི་སྤྱང་ཆེན་བསྐྱགས་པ་" (བཏོན་ཆོས་ཀྱི་གོ་རིམ་ལྟར།)

གཤམ་གྱི་གསུམ་ནི་གནའ་བོའི་སྤྱང་གཏམ་མིན་པར་ ༡༩-༢༠ དུས་རབས་ཀྱི་དེང་རབས་བཟོ་བཅོས་ཡིན། གློག་སྐབས་"རང་གིས་བཅོད་པའི་དུས་ཚད་"(ཁོང་ཆོས་བཅོད་པའི་གདོད་མ།)དང་"དངོས་སུ་བཏོན་པའི་དུས་ཚད་"(༡༩-༢༠ དུས་རབས།)གཉིས་ཕྱེད་གོས།

ལེ་ལུ་རི་ཡ། (Lemuria)——རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱ་མཚོ། [དཔྱད་གཞི] ༡༨༥༥ ལོར་དབྱིན་ཇིའི་སློག་ཆགས་རིག་པ་མཁས་པ་སི་སྟེ་ཊར་(Philip Sclater)གྱིས་སྤྱེུ་མ་ད་གླ་སི་ཀར་དང་རྒྱ་གར་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཆད་པའི་བྱང་ཚུལ་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་པར། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱ་མཚོར་སྟོན་ཆད་ས་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པའི་སློག་ཆགས་བྱང་ཚུལ་རིག་པའི་དཔྱད་གཞི་བཏོན། འདི་ནི་ཐོག་མར་ཆན་རིག་གི་དཔྱད་གཞི་ཆད་ལྟ་ཞིག་ཡིན་(རྩིས་སུ་སྤྱིང་འགྱུར་རིག་པས་ཆབ་བྱས།)། ༡༨༥༥ ལོར་ལྷ་ལ་ལྷ་ཁྲ་སྟེ་(Helena Blavatsky)ཡིས་ 《གསང་བའི་བསྟན་བཅོས།》 ཅུ་གསང་སྟགས་ཅན་དུ་བསྒྱུར་ནས་"ལོ་འབྲུམ་ལྟག་མང་པོའི་སྟོན་དུ་བྱིངས་པའི་རྩ་བའི་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱང་ཆེན་"དུ་བཟོས། མིང་གཅིག་ལ་ངོ་བོ་གཉིས། ཆན་རིག་གི་དཔྱད་གཞི་དང་གསང་སྟགས་ཀྱི་བཅོད་གཞི་ཡིན།

ཀུ་མ་རི་ཀན་ཏམ། (Kumari Kandanam)——ཏུ་གར་གྱི་ཏུ་མཚོ། [དཔུང་གཞི]དུས་རབས་ ༡༩ པའི་མཇུག་དུ་ཏུ་མིལ་གྱི་སྤྲར་གསའི་ལས་འགུལ་གྱིས་བཏོན། ཏུ་གར་གྱི་ཏུ་མཚོར་སྡོན་ཆད་ཏུ་མིལ་ཤེས་རིག་གི་ཡུལ་"ཀུ་མ་རི་ཀན་ཏམ་"ཡོད་པར་བརྟེན། ལོ་སྟོང་ཕྱག་མང་པོའི་སྡོན་དུ་བྱིངས་ཞེས་བརྟེན། འདི་ནི་ཏུ་མིལ་མི་རིགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་སྤྲར་གསའི་བརྟེན་གཞི་ཡིན། ཏུ་མིལ་ཤེས་རིག་གི་གནའ་བོ་དང་ཁྱད་འཕགས་བསྐྱགས་པར་བྱེད། ས་ཁམས་རིག་པའི་དཔང་རྟགས་གང་ཡང་མེད།

མུའི་སྤྲིང་ཆེན། (Mu)——ཞི་བདེ་ཏུ་མཚོ། [དཔུང་གཞི] ༡༩༢༥ ལོར་དབྱིན་ཇིའི་མི་ཆར་ཆེ་ཙམ་ཏུ་(James Churchward)ཀྱིས་《བསྐྱགས་པའི་མུའི་སྤྲིང་ཆེན།》པར་དུ་བསྐྱུན། རང་གིས་"ན་གལ་གྱི་དོ་བྱང་"བཟུལ་བར་ཁས་ལེན་ནས། ཞི་བདེ་ཏུ་མཚོར་སྡོན་ཆད་"མུ་"ཞེས་པའི་སྤྲིང་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པར་བརྟེན། ཏུ་ལམ་ལོ་ ༡༢༠༠༠ ཡི་སྡོན་དུ་བྱིངས་ཞེས་བརྟེན། འདི་ནི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་"བཟུལ་བ་"ཡིན། གནའ་རྒྱུ་རིག་པའི་རྒྱུ་བརྟེན་གང་ཡང་མེད། འོན་ཀྱང་མང་ཚོགས་ཀྱི་དཔེ་དེབ་བརྒྱུད་ནས་མི་རབས་འགའི་གདོད་མའི་བསམ་སྒོལ་ཤུགས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་བཙོས།

མཇུག་བསྟུ།

མེ་སོ་པོ་ཏུ་མི་ལ་ནས་རྒྱ་གར། རྒྱ་ནག་ནས་གྲིག་དང་ཨི་རི་ཁྲི། དེ་ནས་དབྱུང་ཨ་མི་རི་ཁའི་བར་དུ། རྒྱ་བོ་ནི་ཤེས་རིག་ཐམས་ཅད་དང་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་བརྟེན་གཞི་ཞིག་ཡིན། ལྷ་ས་མིའི་"ཁྱུ་སྟོག་""ཉམས་ཉེས་"ཡང་ན་"སེམས་མེད་"ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་བོ་བཏང་། དྲང་པོ་འམ་མཁས་པས་གྲུ་བཙོས་ནས་ཐར། བྱས་རྒྱ་བརྟག་ཁམས་དཔ་ཕུལ། མི་སྤྲར་གསར་དུ་བསྐྱུན། འོན་ཀྱང་ཞིབ་ཕྲག་ཉེས་མི་འདྲ། སྤྲ་མེར་གྱིས་"ཁྱུ་སྟོག་"ཞེས། ཉི་མའི་བརྟེན་གཞིས་"ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ཉེས་པ་"ཞེས། མ་ཡས་"སེམས་མེད་པའི་བརྟེན་མེད་"ཞེས། རྒྱ་ནག་གི་ཡུས་ནི་རྒྱ་བོ་ཁོ་ན་རྒྱ་འདུལ་དང་རྒྱལ་རབས་བཙུགས་པའི་གཞི་རྟེན་གྱི་སྤྲང་དུ་བསྐྱུན། རྒྱ་བོའི་བརྟེན་གཞིའི་ཁྱབ་ཆེ་བ་དེ་ཤེས་རིག་སོ་སོའི་རྒྱ་བོ་དངོས་ཀྱི་དྲན་པ་སྤྲང་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་བརྟེན་གཞི་ཤེས་རིག་གཞན་དུ་དར་བ་ཡིན་ནམ། འདི་ཁོ་ན་སྤྲང་དཔུང་བསྐྱར་རིག་པའི་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པའི་ཆ་ཤས་ཡིན།

ཁྱད་སྤྲུལ་གཙོ་བོ།

- སྤྲ་མེར་གྱི་རྒྱལ་རབས། https://en.wikipedia.org/wiki/Sumerian_King_List
- ཟེཔ་ཏེ་པི། https://en.wikipedia.org/wiki/Zep_Tepi
- གནམ་གྱི་བ་ལང་གི་གཞུགས་བམ། https://en.wikipedia.org/wiki/Book_of_the_Heavenly_Cow
- ཨེ་རི་དུའི་འཛིག་རྟེན་བྱང་ཚུལ། https://en.wikipedia.org/wiki/Eridu_Genesis
- མཚུ། <https://en.wikipedia.org/wiki/Matsya>
- རུས་ཙ། <https://en.wikipedia.org/wiki/N%C3%BCwa>
- རོ་ཨའི་གྲུ། https://en.wikipedia.org/wiki/Noah%27s_Ark

- ཡུ་ཆེན་པོ། https://en.wikipedia.org/wiki/Yu_the_Great
- དེལུ་ཀ་ལི་ཡོན། <https://en.wikipedia.org/wiki/Deucalion>
- ཁྲི་ཕུ་ར། [https://en.wikipedia.org/wiki/Tripura_\(mythology\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Tripura_(mythology))
- ཉི་མ་ལྔ། https://en.wikipedia.org/wiki/Five_Suns
- བོ་བོ་ལ་ལུ། https://en.wikipedia.org/wiki/Popol_Vuh
- ལེ་མུ་རི་ཡ། <https://en.wikipedia.org/wiki/Lemuria>
- མུ་འི་གླིང་ཆེན། [https://en.wikipedia.org/wiki/Mu_\(mythical_lost_continent\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Mu_(mythical_lost_continent))